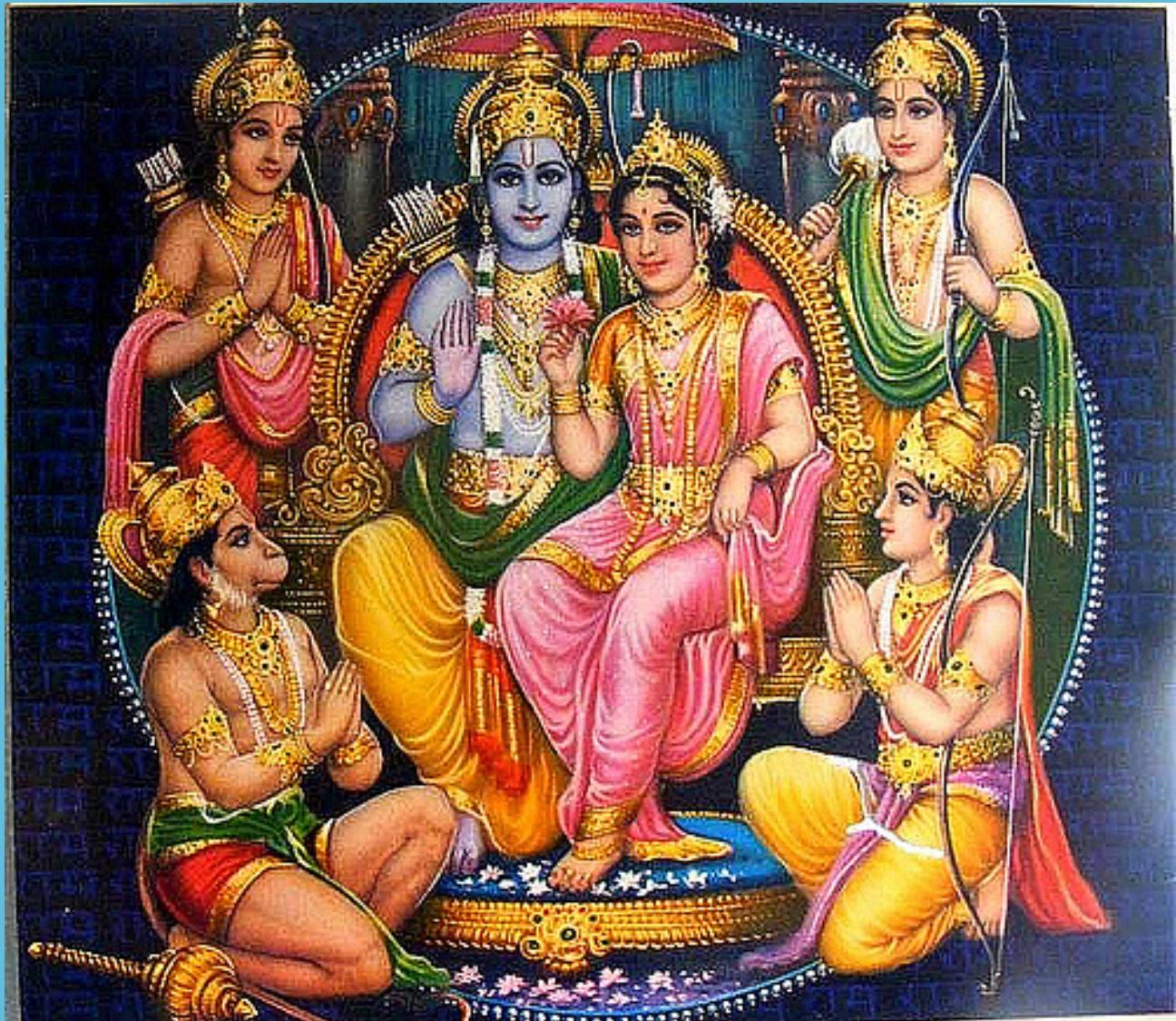

Sri Sundarakanda Nauham

Day 8- Sargas 55 - 62

Courtesy:

Upanishad Siddhanta Acharya Peetham

www.jeeyarkakinada.com

పారాయణారంభమున చదువువలసిన శ్లోకములు
అచార్యస్తుతిః

శ్రీశైలేశదయాపాత్రం, ధీభక్ష్యది గుణార్థవమ్,
యతీంద్రప్రవణం వందే, రమ్యజామాతరం మునిమ్ 1

లక్ష్మీనాథసమారంభాం, నాథయామున మధ్యమామ్,
అస్వదాచార్య పర్యంతాం, వందే గురువరంపరామ్ 2

యో నిత్య మచ్యుతపదాంబుజ యుగ్ంరుక్కు,
వ్యామోహత ప్రదితరాణి తృణాయమేనే,
అస్వద్భూరో ర్ఘగవతోఽస్వ దయైకసింధోః,
రామానుజస్వ చరణో శరణం ప్రపద్యే. 3

మాతాపిత యువతయస్తనయా విభూతిః,
సర్వం యదేవ నియమేన మదన్యయానామ్,
అద్యస్వ నః కులపతేః వక్తాభిరామం,
శ్రీమత్తదంప్రియుగళం ప్రణమామి మూర్ఖు 4

భూతం సరశ్చ మహాదాహ్యయ భట్టనాథ,
శ్రీ భక్తిసార కులశేఖర యోగివాహన్,
భక్తాంప్రియేషు పరకాలయతీంద్ర మిత్రాన్,
శ్రీమత్ పరాంకుశమునిం ప్రణతోఽస్మి నిత్యమ్. 5

పితామహస్యాపి పితామహాయ, ప్రాచేతసాదేశ ఫలప్రదాయ,
శ్రీ భాష్యకారోత్తమ దేశికాయ, శ్రీశైలపూర్ణాయ నమో నమస్తాత్. 6

కూజంతం రామరామేతి, మధురం మధురాక్షరమ్,
ఆరుహ్య కవితాశాఖాం, వందే వాల్మీకీకోకిలమ్. 7

వాల్మీకే ర్యునిసింహస్య, కవితావనచారిణః.
శృంగ్రాన్ రామకథానాదం, కో న యాతి పరాంగతిమ్. 8

యః పిబన్ సతతం రామ, చరితామృతసాగరమ్,
అతృప్తప్తం మునిం వందే, ప్రాచేతన మకల్యమమ్. 9

గోప్యదీకృతవారాణిం మళకీకృతరాక్షసమ్,
రామాయణ మహామాలా, రత్నం వందే ఉనిలాతృజమ్ 10

అంజనానందనం వీరం, జానకీశోకనాశసమ్,
కపీశ మక్షపంతారం, వందే లంకాభయంకరమ్ 11

అమిషీకృత మార్గాండం, గోప్యదీకృత సాగరమ్,
తృటీకృత దశగ్రీవమ్, అంజనేయం నమామ్యహమ్ 12

మనేజవం మారుతతుల్య వేగం, జితేంద్రియం బుధిమతాం వరిష్ఠమ్,
వాతాతృజం వానరయూఢముఖ్యం, శ్రీరామదూతం శిరసానమామి. 13

ఉల్లంఘ్య సిస్టే: నలిలం నలీలం, యశ్శీకవహ్నిం జనకాతృజాయః,
అదాయ తైనైవ దదహ లంకాం, నమామి తం ప్రాంజలి రాంజనేయమ్. 14

అంజనేయ మతిపాటులానవనం, కాంచనాద్రికమనీయ విగ్రహమ్,
పారిజాత తరుమూల వాసినం, భావమామి పవమాన నందనమ్. 15

యత్ర యత్ర రఘునాథ కీర్తనం, తత్ర తత్ర కృత మష్టకాంజలిమ్,
బాప్పువారి పరిపూర్ణ లోచనం, మారుతిం నమత రాక్షసాంతకమ్. 16

వేద వేద్య పరేపుంసి, జాతే దశరథాత్మజే,
వేదః ప్రాచేతనా దాసీత, సాక్షాత్ రామాయణాత్నా. 17

తదుపగత సమాస సంధియోగం
సమమధురోపనత్తార్థ వాక్యబద్ధమ్,
రఘువరచరితం మునిప్రసీతం,
దశశిరసక్ష వథం నిశామయధ్వమ్. 18

శ్రీరాఘువం దశరథాత్మజ మాప్రమేయం,
సీతాపతిం రఘుకులాన్యయ రత్నదీపమ్,
ఆజానుబాహు మరవిందదలాయత్కాం,
రామం నిశాచరవినాశకరం సమాచి 19

వైదేశీ సహితం సురుద్రుమతలే ప్రామే మహమండపే
మధ్య పుష్పక మాసనే మటిమయే విరాసనే సుస్నేతమ్,
అగ్రే వాచయతి ప్రభంజనసుతే తత్త్వం మునిభ్యః పరం
వ్యాఖ్యాంతం భరతాదిభిః పరివృతం రామం భజే శ్యామలమ్.

శ్రీరామం భజే శ్యామలమ్

(ఇంతవరకు విన్నపించి ఇక సంపుటికరణ
శ్లోకములు చదివి పారాయణ (ప్రారంభించవచును.)

సంపుదీకరణ శ్లోకములు

- శ్లో॥ ఆపదామపహర్మారం,
దాతారం సర్వసంపదాం ।
లోకాభిరామం శ్రీరామం,
భూయోభూయో నమామ్యహం ॥
- శ్లో॥ శంపామధ్య స్నృరనీల,
తోయద ద్వ్యతి విగ్రహం ।
సీతయా ఆలింగితం రామం,
కలయే అభీష్ట సిద్ధయే ॥
- శ్లో॥ ధర్మాత్మ నత్యపంధర్మ,
రామో దాశరథిర్యాది ।
పౌరుషేచ అప్రతిద్వంద్యః,
శరైనం జపి రాపణిమ్ ॥
- శ్లో॥ సక్కదేవ ప్రపన్చాయ,
తవాస్మితి చ యాచతే ।
అభయం సర్వభూతేభ్యః,
దదామ్యేతత్త ప్రతం మమ ॥
- శ్లో॥ త్వమస్నిన్ కార్యానిర్యాగే,
ప్రమాణం హరిసత్తమి ।
రాఘవః త్వత్సమారంభాత్,
మయియత్నపరో భవేత్ ॥

హరిఃషమ్
 ఓమ శ్రీరామాయ నమః
శ్రీ మద్రామాయణే, సుందరకాండే
చతుఃపంచాశ స్నార్ధః:(54)

దేవాశ్చ సర్వే ముని పుంగవాశ్చ
 గంథర్య విద్యాథరనాగయుక్తాః
 భూతాని సర్వాటి మహంతి తత్త
 జగ్నుః పరాం ప్రీతి మతుల్య రూపామ్.

51

ఇత్యాద్యై శ్రీమద్రామాయణే, అదికాచ్యే, వార్షికీయే
 చతుర్వీంశత సహాప్రికాయాం, సంహితాయాం,
 శ్రీమత్సుందరకాండే చతుః పంచాశస్నార్ధః.

పంచపంచాశ స్నార్ధః:(55)

లంకాం సమస్తాం సందీప్య, లాంగూలాగ్నిం మహాబులః
 నిర్వాపయామాన తదా, సముద్రే హరిసత్తమః.

1

సందీప్యమానాం విధ్వస్తాం, త్రస్తరక్షోగణాం పురీం
 అవేక్ష్య హనుమాన్ లంకాం, చింతయామాన వానరః.

2

తస్యాభూ త్వమహం ప్రాపః, కుత్సాచాత్మ న్యజాయత
 లంకాం త్రదహతా కర్మ, కింస్యై త్వృత మిదం మయా.

3

భన్య ప్రై పురుష శైష్మాః, యే బుధ్వై కౌప ముఖీతం
 నిరుస్థామి మహత్మానే, దీప్తమగ్ని మివాంభసా.

4

- త్రుధ్యః పాపం న కుర్యాత్మః, త్రుధ్యః హన్య ద్యురూపానపి 5
త్రుధ్యః పరుషయా వాచా, సర స్నాధూ నథిక్షిపేత.
- వాచ్య వాచ్యం ప్రకుపితే, న విజానాతి కర్మచిత్
నాకార్య మస్తి త్రుధ్యస్య, నాశ వాచ్యం విద్యతే క్యచిత్. 6
- య స్పృముత్పుతితం క్రోధం, క్షమయైవ నిరస్యతి
యభోరగ త్యోచం జీర్ణం, స నై పురుష ఉచ్చ్యతే. 7
- ధిగస్తు మాం సుదుర్యుద్ధిం, నిర్ధజ్ఞం పాపకృతుమం.
అచింతయిత్యా తొం సీతాం, అగ్నిదం స్వామిఫూతుకమ్. 8
- యది దగ్గాత్యియం లంకా, మాన మార్యాఉపి జూనకీ
దగ్గా తేవ మయా భర్తుః, హతం కార్య మజానతా. 9
- యద్భు మయ మారమ్యః, తత్కార్య మవసాదితం
మయా పొ దహతా లంకాం, న సీతా పరిరక్షితా. 10
- తపత్కార్య మిదం కార్యం, కృతమాసీ న్న సంశయః
తస్య క్రోధాభిభూతేన, మయా మూలక్షయః కృతః. 11
- ఎనష్టా జూనకీ నూనం, న హ్యదగ్ధః ప్రదృశ్యతే
లంకాయాం కళ్పి దుష్టేశః, సర్య భస్మీకృతా పురీ. 12
- యది తద్యిహతం కార్యం, మమ ప్రజ్ఞావిపర్వయాత్
జ్ఞైవ ప్రాణసన్మృషి, మమాపి హ్యద్య రేచతే. 13
- కిమగ్ను నివతా మ్యద్య, అహస్య దృఢబాముఖే
శరీర మాహో నత్త్వానాం, దద్మి సాగరవాసినామ్. 14

- కథం హి జీవతా శక్యే, మయా ద్రష్టం హరీశ్యరః
తో వా పురుషశార్ధాలో, కార్యసర్వస్యమాతినా. 15
- మయా ఖలు తదే వేదం, రోషదోషా త్రుదర్థితం
ప్రథితం త్రిము లోకేము, కపిత్య మనవస్థితమ్. 16
- ధిగస్తు రాజనం భావం, అనీశ మనవస్థితం
శాశ్వరేణాపి యద్రాగాత్, మయా సీతా న రక్తితా. 17
- వినష్టాయాం తు సీతాయాం, తాపుభో వినశిష్యతః
తయో ర్యానాశే సుగ్రీవః, సబన్మా ర్యానశిష్యతి. 18
- ఏత దేవ వచ త్రుత్యా, భరతో భ్రాతువత్తులాః
ధర్మాత్మా సహశతుష్ముః, కథం శక్యతి జీవితుమ్. 19
- ఇక్ష్వాకువంశే ధర్మిష్టే, గతే నాశ మనంశయం
భవిష్యంతి ప్రజా స్వర్యాః, శోకసన్మాపందితాః 20
- తదహం భాగ్యరహితో, లుప్తధర్మార్థసంగ్రహః
రోషదోషపరీతాత్మా, వ్యక్తం లోకవినాశనః. 21
- ఇతి చిన్నయత ప్రస్య, నిమిత్తా న్యుపహేదిరె
పూర్వ మయ్యపలభ్యని, సాక్షాత్కున రచింతయత్. 22
- అథవా బారుసర్వాంగి, రక్తితా స్వేన తేజసా
న నశిష్యతి కల్యాణి, నాగ్ని రగ్నై త్రవర్తతే. 23
- న హి ధర్మాత్మన ప్రస్య, భార్య మమితతేజనః
స్వచారిత్రాభిసుప్తాం తాం, ప్రష్టం మర్దతి పాపకః. 24

- నూనం రామప్రభావేణ, వైదేశ్యో స్నుక్యతేన చ
యన్నాం దహనకర్మాయిం, నాదహ ధ్యవాహనః. 25
- త్రయాణం భరతాదీనాం, భ్రాత్యాణం దేవతాచ యా
రామస్య చ మనః కాస్తా, సా కథం వినశిష్ట్యతి. 26
- యద్యా దహనకర్మాయిం, సర్వ్యత ప్రభు రవ్యాయః
న మే దహతి లాంగూలం, కథ మార్యాం ప్రథక్ష్యతి. 27
- పున శ్చాచింతయ త్తత, హనుమా న్యిస్మృత స్తద
హిరణ్యనాభస్య గిరే:, జలమధ్య ప్రదర్శనమ్ 28
- తపసా సత్యవాక్యేన, అనవ్యత్యాచ్చ ఫర్తరి
అపి సా నిర్మహాదగ్నిం, న తా మగ్నిః ప్రథష్ట్యతి. 29
- న తథా చిన్తయం ప్రత్తత, దేవ్య ధర్మపరిగ్రహం
శుక్రావ హనుమావ వాక్యం, చారణాం మహాత్మనామ. 30
- అహో ఖలు కృతం కర్మ, దుష్టరం హి హనుమతా
అగ్నిం విస్మజతాం భీక్షం, భీమం రాక్షసవేశ్యని. 31
- ప్రవలాయితరక్షః స్త్రీ, బాలపృథ్వసమాకులా
జినకోలాహలాధ్యాతా, క్రమస్త్రీ వాదికష్టరే 32
- దగ్ధేయం నగరీ సర్యా, సాట్లప్రాకారతోరణ
జానకి న చ దగ్ధేతి, విస్మయాం ద్యుత ఏవ నః: 33
- న నిమిత్తేశ్చ దృష్టార్థి:, కారణైశ్చ మహాదై:
బుషివాక్యై శ్చ హనుమావ, అభవ శ్రీతమాననః. 34

తతః కపిః ప్రాప్తమనేరథార్థః
 తామక్షతాం రాజసుతాం విదిత్య
 ప్రత్యక్షత స్తోం పునరేవ దృష్ట్య
 ప్రతి ప్రయాణాయ మతిం చకార

35

ఇత్యార్థే శ్రీమద్రామాయణ, అదికాహ్వే, వార్షికీయే
 చతుర్వింశత్ సహస్రికాయాం, సంహితాయాం,
 శ్రీమత్సుందరకాండే పంచపంచాశ స్వర్ధఃః.

పుట్టించానస్వర్ధః(56)

తతస్తు శింశపమూలే, జానకీం పర్యపస్థితాం
 అభివా ద్వాబ్రావి ద్రిష్ట్య, పక్షామి త్వా ఏహక్షతామ్.

1

తత ప్రతిం ప్రస్త్రితం సీతా, వీక్షమాణ పునః పునః
 భర్తు స్నేహాన్వితం వాక్యం, హనుమంత మఖాపత.

2

కామ మస్య త్వమేనైకః, కార్యస్య వరిసాధనే
 పర్యాప్తః పరచిరఘ్ని, యశస్య స్తో బలోదయః.

3

శరైస్తు సంకులాం కృత్య, లంకాం పరబలార్థనః
 మాం నయే ద్వాది కాశుతస్థః, తత్తస్య సదృశం భవేత్.

4

తద్యాః తస్య విక్రాంతం, అనురూపం మహాత్మనః
 భవ త్వాహవహరస్య, తథా త్వముపశాదయు.

5

తద్దో పహితం వాక్యం, ప్రతితం హాతునంపితం
నిశమ్య పానుమాం స్వస్యా, వాక్య ముత్తర మబ్బిత.

క్రిప్తమేష్యతి కాకుతిస్త, పార్వతీప్రవరై ర్ఘృతః
యస్తే యుధి విజిత్యారీన, శకం వ్యవనయిష్యతి. 7

ఏవ మాక్యాస్య వైదహిం, పానుమాన్యారుతాత్మజః
గమనాయ మతిం కృత్య, వైదహి మభ్యవాదయత. 8

తత స్ని కపిలార్థాలః, స్వామిసమర్పనేతుకః
అరుశేహ గిరి త్రైష్టం, అరిష్ట మరిమద్దనః. 9

**తుంగవద్దకజ్ఞష్టాభిః, నిలాభి ర్యనరాజిభిః
శస్త్రరీయ మివాంభోదైః, శృంగాస్తరవిలమ్యాభిః.**

బోధ్యమాన మివ ప్రీత్యా, దివాకరకరై శుభై:
ఉన్నిషుంత మివేద్యుత్తై:, లోచనై రివ ధాతుభి:. 11

**తెయ్యపునివ్యాస ర్మణై:, ప్రాధితయిన పర్యతం
ప్రగితయిన ఏప్పుష్టి:, నానా ప్రప్రవణస్యాసి:**

దేవదారుభి రత్నుచ్ఛైః, దూర్ధ్వ బాపు మివ స్థితం
ప్రపాతజలనిర్మూలైః, ప్రాక్తుష్టమివ వర్యతమ్.

వెపమానమివ శ్యాము:, కంపమానై శృరద్ధనై:
వెఱుభిర్మారుతేద్భాత్రై:, కూజంత మివ కిచకై:. 14

నిశ్చయంత ఏవామర్త, హరై రాజీవిష్ణుత్తమః
నిహరకృతగంభీరైః, ధ్యాయస్త ఏవ గహ్వారైః. 15

- మేఘపాదనిబైః పాదైః, ప్రక్రాన్త మివ సర్వతః
జృమ్మమాణ మివాలు కాశే, శిఖరై రథమాలిభిః. 16
- కూత్రైశ్న బహుధా కీర్తైః, శోభితం బహుకష్టరై:
సాలతాలాశ్వకరైశ్న), వంశై శ్న బహుభి ర్యుతమ్. 17
- లతావితానై ర్యుతతైః, పుష్పవద్మి రలంకృతం
నానామృగ గణకీర్ణం, ధాతునిష్ట్యస్థాపితమ్. 18
- బహుప్రప్రవణోచేతం, శిలాసంచయసంకటం
మహార్థయక్త గస్తర్వ్య, కిన్నరోరగ సేవితమ్. 19
- లతాపాదపసంఫూతం, సింహధ్వాపితకష్టరం
వ్యాప్తుసంఘనమాకీర్ణం, స్వాదుమూలఫలద్రుమమ్. 20
- త మారురోహ హనుమాన్, పర్వతం పవనాత్మజః
రామ దరునశీల్మై, ప్రహర్షై జాఖిచేదితః. 21
- తెన పాదతలా క్రాన్తా, రమ్యేము గిరిసానుము
సఫోచై స్నమళీర్యస్త, శిలా శూర్పీకృతా స్తతః. 22
- స త మారుహ్య కైలేంద్రం, వ్యవర్ధత మహాకపిః
దక్షిణా దుత్తరం పారం, ప్రార్థయన్ లవణమృసః. 23
- అధిరుహ్య తతో పీరః, పర్వతం పవనాత్మజః
దదర్మ సాగరం భీమం, మీవేరగనిపేవితమ్. 24
- స మారుత ఇవాలు కాశం, మారుతస్యాలుత్తు సమ్మావః
ప్రపేదే హరిశార్ధాలో, దక్షిణా దుత్తరాం దిశమ్. 25

- స తదా పీడిత స్తేన, కపినా పర్వతోత్తమః
రరాస సహస్ర రూపైః, ప్రవిశ న్యసుధాతలమ్. 26
- కమ్పమానై శృ శిఖరైః, పతచ్ఛిరపి చ ద్రుమైః
తశ్చైరు వేగస్నుధితాః, పాదపాః పుప్పుశాలినః. 27
- నిపేతు రూపతలే రుగ్గాః, శక్రాయుధహతా ఇవ
కస్తరాస్తరసంస్థానాం, పీడితానాం మహాజసామ్. 28
- సింహానాం నినదో భీమో, నభో భిస్తన్ స తుపువే
ప్రప్రవ్యాప్తవసనాః, వ్యాకులీకృతభూషణాః. 29
- విద్యాధర్య స్నముత్సేతుః, సహసా ధరణి ధరాత్
అతి ప్రమాణా బలినో, దీప్తజిహ్వో మహావిషాః. 30
- నిపీడితశిరోగ్రీవాః, వ్యచేష్టవ్యాప్త మహాహాయః
కిన్నరోగ గస్థర్య, యక్కవిద్యాధరా స్తదా. 31
- పీడితం తం నగవరం, త్యైక్యై గగన మాస్థితాః
స చ భూమిధర శ్రీమాన్, బలినా తేన పీడితః. 32
- స వృక్షశిఖరోదగ్రః, ప్రవివేశ రసాతలం
దశయోజనవిస్తృరః, త్రింశద్వేజన ముచ్చితః. 33

ధరణ్యం సమతాం యాతః, స బభూవ ధరాధరః
స లిలంఘుయిము రీముం, సలీలం లవణ్యార్థవమ్.
కల్పోలాస్నాల వేలాస్తుం, ఉత్సపాత నభో హరిః.

34

ఇత్యార్థై శ్రీమద్రామాయణే, ఆదికావ్యే, హర్షీకీయే,
చతుర్యంశత సహస్రికాయాం, సంపితాయాం,
శ్రీమత్సుందరకాండే షట్టుంబాశ స్నగ్ధః.

సప్తపంచాశస్నగ్ధః(57)

స చష్ట కుముదం రమ్యం, సార్వకారండవం శుభం
తిష్యుత్వణకాదమ్యం, అభ్రతై వాలశాద్యలమ్.

1

పునర్యసు మహామీనం, లోహాతాంగమహాగ్రహం
ఐరావత మహాదీపం, స్వాతీహంసవిలోతులమ్.

2

వాతసంఘాతజాతేర్పి, చన్ద్రాంశుళిశిరామ్యుమత్
భుజింగ యక్క గస్సర్యై, ప్రబుధ్వకమలోతులమ్.

3

హనుమా న్యారుతగతిః, మహానే రివ సాగరం
అపార మపరిత్రాస్తం, పుష్టవే గగనార్థవమ్.

4

గ్రసమాన ఇవాకాశం, తారాధిప ఏవేల్లిఖన
హరన్మివ సనక్తత్రం, గగనం సార్వమణ్ణలమ్.

5

మారుత స్వయంజీ శ్రీమాన్, కపి ర్యోమచరో మహాన్
హనుమా వ్యోమబలాని, వికర్షన్నివ గచ్ఛతి. 6

పాట్లరుణవర్ధని, నీలమాంజిష్ఠకని చ
హరితారుణవర్ధని, మహాభాణి చక్కాశిరే.

ప్రవిశ న్నాట్రజాలని, నిష్పతంకు పునః పునః
ప్రపున్న కు (ప్రకాశకు), చంద్రమా ఇవ లక్ష్యంతి.

వివిధాత్మఫునాపన్న, గేచరో ధవలాంబరః
దృక్కాదృక్కశ్యతము రీరః, తదా చ్ఛాయతేషమ్గరే. 9

తార్క్యాయమాటే గగనే, బభాసే వాయువన్ననః
దారయ న్యోషుబున్నాని, నిష్పతం శ్రు పునః పునః: 10

నదన్నాదేన మహతా, మెఘస్వనమహస్వనః
ప్రవరా ప్రాక్షసాన హత్యా, నామ విత్తాప్య చాతునః. 11

ఆకులాం నగరీం కృత్యా, వ్యథయిత్యా చ రావడం
అర్థయిత్యా బలం ఫోరం, నైదేహి మఖివాద్య చ. 12

అజగామ మహాతేజః, పునర్వద్యైన సాగరమ్
పర్వతేష్టం నువాభం చ, సముపన్నుక్య విర్యవాన్. 13

జ్యోముక్త ఇవ నారాచే, మహావేగైభ్యపాగతః
స కించి దనుసంప్రాప్తః, సమాలోక్య మహాగిరిమ్. 14

మహాత్మం మేఘసంకాళం, ననాద పూరిషుంగవ:
న పూరయామాస కపి:, దికో దశ నమంతతః. 15

నద న్నా దేన మహాతా, మేఘస్వనమహస్వనః

న తం దేశ మనుష్ట్రాప్తః, సుహృద్దర్శనలాలనః.

16

ననాద హరిశార్ధాలో, లాంగూలం చాప్య కమ్మయత్

తస్య వానద్యమానస్య, సుపర్ణ చరితే పథి.

17

ఫలతీ వాస్య ఫోషణ, గగనం సార్గమణ్ణలం

యే తు తత్తో త్తరే తీరే, సముద్రస్య మహాబలాః.

18

పూర్వం సంవిష్టితా ఖ్యారాః, వాయుపుత్రదిదృక్షవః

మహాతో వాతనున్నస్య, తోయద స్వేచ్ఛ గర్జితమ్.

19

శుత్రవు స్తోత్ర తదా ఫోషం, ఊరువేగం హనూమతః

తే దీనమనసస్యర్యే, శుత్రవుః కానవెకసః.

20

వానరేంద్రస్య నిర్భోషం, పర్ణస్యనినదోపమమ

నిశమ్య నదతో నాదం, వానరాస్తో సమస్తతః.

21

బభూవు రుత్సుకా స్వర్యే, సుహృద్దర్శనకాంక్షిణః

జాంబవాన్ స హరితైషః, ప్రీతిసంహృష్టమానసః.

22

ఉపామత్య హరీన సర్వాన్, ఇదం వచన మల్లవీత

సర్వభా కృతకార్యాంశా, హనుమాన్నాత సంశయః.

23

న హ్య స్వాకృతకార్యస్య, నాద ఏవంవిధో భవేత

తస్య బాహూరువేగం చ, నినాదం చ మహాత్మనః.

24

నిశమ్య హరయో హృష్ణః, సముత్సేతు ప్రత ప్రతః

తే నగాగ్రా న్నగాగ్రాణి, శిఖరా చ్ఛిఖరాణి చ.

25

- ప్రహృష్టా స్నమపద్యస్త, హనుమస్తం దిద్ధక్తవః
తే ప్రీతః పాదపాగ్రేము, గృహ్య శాభా స్నునిష్ఠితః. 26
- వాసాంసేవ ప్రశాభా శ్చ, సమావిధ్యస్త వానరాః
గిరిగహ్యరసంలీనే, యథా గర్జతి మారుతః. 27
- ఏవం జగర్జ బలవాన్, హనుమా న్యారుతూతృజః
తమభ్రఘునసంకాశం, ఆపత్స్తం మహాకపిమ్. 28
- దృష్ట్య తే వానరా స్నర్యే, తస్మః ప్రాంజలయ స్తద
తతస్తు వేగవాం స్తన్య, గిరే ర్షిరినిభః కపిః. 29
- నిపపాత మహేంద్రస్య, శిఖరే పాదపాకులే
హర్షేణపూర్య మాటేఉసా, రమ్య పర్యతనిర్మరే. 30
- చిన్న పక్ష ఇవాఉకాత్, పపాత ధరణీధరః
తత స్తో ప్రీతమనసః, సర్వేవానరపుంగవాః. 31
- హనుమస్తం మహాత్మానం, పరివా ర్యోపతస్మిరే
పరివార్య చ తే సర్వే, పరాం ప్రీతి ముపాగతః. 32
- ప్రహృష్టవదనా స్నర్యే, త మరోగ ముపాగతమ్
ఉపాయనాని ఛాదాయ, మూలాని చ ఫలాని చ. 33
- ప్రత్యర్మయన హరితైషం, హరయో మారుతూతృజం
హనుమాం స్తు గురువ్యద్భాన్, జాంబవత్రముఖాం స్తదా. 34
- కుమార మంగదం బైవ, సౌఉవన్యత మహాకపిః
స తాభ్యాం పూజితః పూజ్యః, కపిభిశ్చ ప్రసాదితః. 35

- దృష్టా సీతేతి విక్రాంతః, సంక్షేపేణ న్యవేదయత
నిషాద చ హస్తైన, గృహీత్యా వాలిన స్నుతమ్. 36
- రఘుణీయే వనోద్దేశే, మహాప్రస్య గిరే ప్రదా
హనుమా నబుచీధ్వంషః, తదా తా న్యానరర్థభాన్. 37
- అశోకవనికాసంస్థా, దృష్టా సా జనకాతృజా
రక్ష్యమాణా సుఖోరాభీ, రాక్షసీభి రనిన్నితా. 38
- ఏక వేణిధరా బాలా, రామదర్శనలాలసా
ఉపవాసపరిత్రాన్తా, జటిలా మలినా కృతా. 39
- తత్తే దృష్టేతి వచనం, మహార్థ మమృతేపమం
నిశమ్య మారుతే స్నర్యే, ముదితా వానరా భవన్. 40
- క్షేత్ర న్యాన్యే నదప్ర్యాన్యే, గర్జ న్యాన్యే మహాబులాః
చక్రుః కిలకిలా మన్యే, ప్రతిగర్జన్ని చాపరే. 41
- కేచి దుభ్రీతలాంగూలాః, ప్రహృష్టాః కపికుంజరాః
ఆంచితాయతదీర్ఘాణి, లాంగూలాని ప్రవివ్యధుః. 42
- అపరే చ హనుమస్తం వానరా వారణేపమం
ఆప్షుత్యై గిరిశ్యంగేభ్యః, సంస్పూళన్ని స్నే హర్షితాః. 43
- ఉక్క వాక్యం హనుమస్తం, అంగద స్తు మథాఉప్రిపీత
సర్యేషాం హరిపీరాణాం, మధ్యే వచన ముత్తమమ్. 44
- సత్యై వీర్యే న తే కశ్మితి, సమో వానర విద్యతే
యదవప్తుత్యై విస్తుర్ధం, సాగరం పునరాగతః. 45

అహా స్వామిని తే భక్తిః, అహా పీర్య మహాధృతిః

దిష్ట్యై దృష్టా త్వయాదేవి, రామపత్నీ యజ్ఞైని.

46

దిష్ట్యై త్వక్ష్యతి కాకుత్స్థః, శోకం సీతావియోగజం

తతోఽంగదం హనూమప్రసం, జామ్యవప్రసం చ వానరాః.

47

పరివార్య ప్రముదితాః, భేజిరే విపులా శ్శులాః

తోతుకామా స్వముద్రస్య, లంఘనం వానరోత్మాః.

48

దర్శనం చాపి లంకాయాః, సీతాయా రావణస్య చ

తస్థః ప్రాంజలయ స్పర్శే, హనుమద్యదనోన్ముఖాః

49

తస్థా తత్రాఽంగద శ్రీమాన్, వానరై ర్ఘపంభి ర్ఘృతః

ఉపాస్యమానో విబుద్ధిః, దివి దేవపతి ర్ఘఫా.

50

హనూమతా కీర్తిమతా యజ్ఞైనా

తథాంగదే నాంగదబద్ధబాహునా

ముదా తదాఽధ్యాసిత మున్నత మృహత్

మహిధరాగ్రం జ్యులితం శ్రీయాఽభవత్

51

ఇత్యార్థై శ్రీమద్రామాయణే, అదికావ్యే, వాల్మీకియే
చతుర్యింశత్కే సహస్రికాయాం, సంహితాయాం,
శ్రీమత్సుందరకాండే సప్తపంచాశ స్పర్శః.

అష్టపంచాశ స్వర్గః(58)

- తత స్తుస్య గిరే శ్శుంగే, మహాంద్రస్య మహాబలా:
హనుమత్రముఖా: ప్రీతిం, హరయో జగ్ను రుత్తమామ్. 1
- తం తతః ప్రీతిపంచ్చష్టః, ప్రీతిమస్తం మహాకపిం
జామ్యునా న్యార్య వృత్తాస్తం, బ్రహ్మ దనిలాత్మజమ్. 2
- కథం దృష్టా త్వయా దేవి, కథం వా తత్త వర్తతే
తస్యాం వా స కథం వృత్తః, త్రారకర్మ దశాననః. 3
- తత్త్వత స్వర్య మేత న్యః, ప్రభూహి త్వం మహాకపే
త్రుతార్థ శ్చిత్తయిష్యమో, భూయః కార్యవినిశ్చయమ్. 4
- యజ్ఞాధ స్తుత వక్తవ్యే, గతై రస్మాభి రాత్మవాన్
రక్తితవ్యం చ యత్తత్త, తద్వాన్ వ్యాకరేతు నః. 5
- స నియుక్త స్తుత స్త్రేన, సంప్రహృష్టతనూరుపా:
ప్రణమ్య శిరసా దేహై, సీతాయై ప్రత్యేభాషత. 6
- ప్రత్యక్షమేవ భవతాం, మహాంద్రాష్ట్రాధ మాఘుతః
ఉదధే ర్ఘ్రుక్షిణం పారం, కాంక్షమాణ స్ఫురాహితః. 7
- గచ్ఛత శ్చ హి మే హోరం, విఘ్నరూప మివాభవత్
కాంచనం శిఖరం దివ్యం, పక్షామి సుమనోహరమ్. 8
- స్థితం పన్థన మాఘుత్య, మేనే విఘ్నం చ తం నగం
ఉపసంగమ్య తం దివ్యం, కాంచనం నగసత్తమమ్. 9

- కృతా మే మనసా బుద్ధిః, భైత్రవ్యేష యం మయేతి చ
ప్రహతం చ మయా తస్య, లాంగూలేన మహగిరిః. 10
- శిఖరం సూర్యసంకాశం, వ్యశిర్యత సహాప్రధా
వ్యవసాయం చ తం బుద్ధ్యై, స హోవాచ మహగిరిః. 11
- పుత్రేతి మథురాం వాణిం, మనః ప్రహోదయ న్నివ
పితృవ్యం చాపి మాం విధి, సభాయం మాతరిక్యనః. 12
- మైనాక ఏతి విభ్యాతం, నివసన్తం మహోదధ
పక్షపత్రః పురా పుత్ర, బిభూతుః పర్వతోత్తమాః. 13
- భ్రస్తతః పృథివిం చేరుః, బాధమానా స్నమవ్రతః
త్రుత్యా నగానాం చరితం, మహాంగ్రః పాకశాసనః. 14
- చిచ్చేద భగవా స్వాక్షర్, వజ్రే త్రైషాం సహాప్రశః
అహం తు మోక్షిత ప్రస్నాత, తవ పిత్రా మహత్మునా. 15
- మారుతెన తదా వత్స, ప్రక్కిప్తిషస్మి మహర్షివే
రామన్య చ మయా సాహ్యా, వర్తితవ్య మరిష్టమ. 16
- రామో ధర్మభూతాం త్రైష్టి, మహాప్రసమవిక్రమః
ఏత ప్రుత్యా వచ ప్రస్య, మైనాకస్య మహత్మనః. 17
- కార్య మావేద్య తు గిరేః, ఉద్యతం చ మనో మమ
తెన చాహా మనుజ్ఞతే, మైనాకేన మహత్మనా. 18
- న చాప్యవ్రద్ధిత త్రైలో, మానుచేణ వపుష్మతూ
శరీరణ మహాత్మలః, కైలేన చ మహోదధః. 19

- చ్ఛత్తమం జివ మాస్థాయ, శేషం పన్ధాన మాస్థితః
తతోఽహం సుచిరం కాలం, వేగే నాభ్యగమం పథి. 20
- తతః పశ్య మ్యహం దేవీం, సురసాం నాగమాతరం
సముద్రమధ్యే సా దేవీ, వచనం మా మభాషత. 21
- మమ భక్తః ప్రదిష్ట స్వం, అమరై ర్థరిసత్తమ
అత స్వం భక్తయిష్యామి, విహిత స్వం చిరస్వమే. 22
- ఏవ ముక్త స్వరసయా, ప్రాంజలిః ప్రణతః స్థితః
వివర్ధవదనో భూత్యా, వాక్యం చేద ముదీరయమే. 23
- రామో దాశరథి శ్రీమాన్, ప్రవిష్టి దండకావనం
లక్ష్మీణేన సహభాత్రా, సీతయా చ పరస్తపః. 24
- తస్య సీతా హృతా భార్యా, రావణేన దురాత్మనా
తస్య స్వకాశం దూతోఽహం, గమిష్యే రామశసనాత్. 25
- కర్మ మర్మసి రామస్య, సాహయ్యం విషయే నతి
అథవా మైథిలీం దృష్ట్యౌ, రామం చాక్షిష్టకారిణమ్. 26
- ఆగమిష్యామి తే వక్తం, సత్యం ప్రతిశృంగోమి తే
ఏవ ముక్త మయా సా తు, సురసా కామరూపిణి
తతోఽధ సుణవిస్తారో, బభూ వాహం క్షణేన తు
మత్రమాణానురూపం చ, వ్యాదితం చ ముఖం తయా. 29

- తప్పిష్టో న్యాదితం చాస్యం, ప్రాస్యం హ్యాకరవం వపుః
తస్మిన్నమ్మహార్థే చ పునః, బభూవాంగుష్ఠ మాత్రకః. 30
- అభిపత్యాకు తద్విక్తం, నిర్దీతోఽహం తతః క్షణాత్
అబ్రవి త్వురసాదేపి, స్యేన రూపేణ మాం పునః 31
- అర్థ సిద్ధై హరిశ్చైష్ట, గచ్ఛ సామ్య యథాసుఖం
సమానయ చ నైదేహిం, రాఘవేణ మహాత్మునా. 32
- సుభీ భవ మహాబాహో, ప్రీత్తాఽస్మి తవ వానర
తతోఽహం సాధు సాధ్యుతి, సర్వభూతైః ప్రశంసితః. 33
- తతోఽస్తరిక్తం విపులం, ప్స్తోఽహం గరుడో యథ
భాయా మే నిగృహీతా చ, న చ పశ్యామి కించన. 34
- జోఽహం విగతవేగ స్తు, దిశో దశ విలోకయిన
న కించి త్తత్త్ర పశ్యామి, యేన మేఽపహృతా గతిః. 35
- తతో మే బుద్ధి రుత్సున్నా, కిన్నామ గగనే మమ
తదృశో విష్ణు ఉత్సున్నే, రూపం యత్ర న దృక్షుతే. 36
- అధోభాగేన మే దృష్టిః, శోచతా పాతితా మయా
తతోఽద్రాక్ష మహం భీమాం, రాక్షసీం సలిలేశయామ్. 37
- ప్రసహ్య చ మహాదం, ఉక్తోఽహం భీమయా తయా
అవస్థిత మసంబ్రాస్తం, ఇదం వాక్య మళ్ళింపు. 38
- క్యాసి గన్నా మహాకాయ, క్షుధితాయా మ మేప్పితః
భక్షః ప్రీతయ మే దేహం, చిర మాహరవర్ణితమ్. 39

- బాధ మిత్యేవ తాం నాణీం, ప్రత్యగ్సహ్సో మహం తతః:
ఆస్యాపమాణా దధికం, తస్యాః కాయ మహారయమ్. 40
- తస్యా శ్చాస్యం మహ దీఘమం, వర్ధతే మమ భక్తజే
న చ మాం సాధు బుబుధే, మమ వా నికృతం కృతమ్. 41
- తతో హం విపులం రూపం, సంక్షిప్య నిమిషాస్తురాత్
తస్యా హృదయ మాదాయ, ప్రపత్తామి నభస్థులమ్. 42
- సా విస్పష్టభుజా భీమా, పపాత లవణమ్మసి
మయా పర్వతసంకాళా, నికృత హృదయా సతీ. 43
- శృంగేమి ఖగతానాం చ, సింధూనాం చారణై స్పస్త
రాక్షసే సింహికా భీమా, క్షిప్రం హనుమతా హతా. 44
- తాం హత్యా పునరేవాఉహం, కృత్యమాత్యైయికం స్వరన్
గత్యా చాహం మహాధ్వనం, పశ్యామి నగమండితమ్. 45
- దక్షిణం తీర ముదధేః, లంకాయత్త చ సా పురీ
అస్తుం దినకరే యాతే, రక్షసాం నిలయం పురమ్. 46
- ప్రవిష్టోహ మవిజ్ఞతే, రక్షిభి ర్మమవిక్రమైః
తత్త ప్రవిశత శ్చాపి, కల్యాస్తఫునసన్నిభా. 47
- అట్టహసం విముంచ్చై, నారీ కా ప్యుత్థితా పురః
జిఘాంసస్తైం తత స్త్రాం తు, జ్యలదగ్నిశిరేరుహమ్. 48
- సవ్యముష్టిప్రహరేణ, పరాజిత్య సుశైరవాం
ప్రదోషకాలే ప్రవిశం, భీతయాఉహం తయోదితః. 49

- అహం లంకాపురీ ఏర, నిర్మితా విక్రమేణ తే
యస్మా త్రస్మా ద్యుజే తాసి, సర్వరక్తాం స్వేషమతః. 50
- తత్రాహం సర్వరాత్రం తు, విచిన్యోన్ జనకాతృజాం
రావణాస్త్రఃపురగతే, న బాపశ్యం సుమధ్యమామ్. 51
- తత స్మితా మహశ్యంస్తు, రావణస్య నివేశనే
శోకసాగర మాసాద్య, న పార ముహలక్ష్యమే. 52
- శోచతా చ మయా ధృష్టం, ప్రాకారేణ సమావృతం
కాంచనేన వికృష్టేన, గృహోపవన ముత్తమమ్. 53
- స ప్రాకార మవస్తుత్య, పశ్యామి బహుపాదపం
అశోకవనికామధ్యే, శింతుపా పాదపో మహాన్. 54
- తమారుహ్య చ పశ్యామి, కాంచనం కదలీవనం
అదూరే శింతుపావృక్షాత్, పశ్యామి వరవర్ధినిమ్. 55
- శ్యామం కమలవత్రుక్కిం, ఉపవాసకృశాననాం
తదేకవాసస్సంపీతాం, రజోధ్వస్తు శిరోరుహమ్. 56
- శోకస్తాపదీనాంగీం, సీతాం భర్తుహితే స్మితాం
రాక్షసీభి ర్యారూపాభిః, క్రూరాభి రభిసంవృతాం. 57
- మాంసశోణితభక్షాభిః, వ్యాఘ్రీభి ర్దురిణి మివ
సా మయా రాక్షసీమధ్యే, తర్వ్యమానా ముహంర్యుహః. 58
- ఏకవేణిధరా దీనా, భర్తుచింతాపరాయణ
భూమిశయ్యా వివద్దాంగీ, పద్మినీప పిమాగమే. 59

- రావణ ద్వినివృత్తార్థా, మర్తువ్యకృతనిశ్చయా
కథంచి న్నగ్రహాబ్ధా, తూర్ప మాసాదితా మయా. 60
- తాం దృష్ట్యో తాదృషీం నారీం, రామపత్నీం యుషస్యేనీం
తత్త్వైవ శింశుపావృక్షే, పశ్య న్నహ మవస్తితః. 61
- తతో హలహలశబ్దం, కాంచినూపురమిత్రితం
శృంగో మ్యధికగమ్మిరం, రావణస్య నివేశనే. 62
- తతో_హం పరమోద్యిగ్నుః, స్వం రూపం ప్రతిసంహరన
అహం తు శింశుపావృక్షే, పక్షివ గహనే స్థితః. 63
- తతో రావణదారా శ్చ, రావణశ్చ మహాబలః
తం దేశం సమనుప్రాప్తా, యుత్ర సీతా_భవత్ స్థితా. 64
- తం దృష్ట్యోఽ వరారోహ, సీతా రక్తో మహాబలం
సంకు చ్యేరూ ప్రవై పీవె, బాహుభ్యాం పరిరభ్యే చ. 65
- విత్రస్తాం పరమోద్యిగ్నాం, వీక్షమాణాం తతప్తతః
త్రాణం కించి దపశ్యస్తిం, వేపమానాం తపస్యస్తిమ. 66
- తా మువాచ దశగ్రీవః, సీతాం పరమదుఃఖితాం
అవాక్షిరాః ప్రపతితో, బహుమన్యస్య మా ఏతి. 67
- యది చే త్ర్యం తు దర్శాత్, మాం నాభినష్టసి గర్యాతే
ద్వ్యా మాసా వంతరం సీతే, పాస్యామి రుధిరం తవ 68
- ఎత త్రచ్ఛత్ర్యా వచ ప్రస్య, రావణస్య దురాత్మనః
ఉవాచ పరమకుధా, సీతా వచన ముత్రమమ్. 69

- రాక్షసాధమ రామస్య, భార్య మమితతేజసః
జ్ఞానకులనాథస్య, స్నుషాం దశరథస్య చ. 70
- అవాచ్యం వదతే జిహ్వ, కథం న పతితా తవ
కించి దీర్ఘం తవార్య, యో మాం భర్తు రసన్నిధి. 71
- అపహృత్యై ఉగతః పాప, తేనాఉదృష్టి మహాత్మనా
న త్వం రామస్య సదృశే, దాన్యై వ్యస్య న యుజ్యనే. 72
- యజ్ఞీ య స్నత్యవాది చ, రణభూమి చ రాఘవః
జూనక్యా పరుషం వాక్యం, ఏవ ముక్తే దశానవః. 73
- జబ్బాల సహస కోపాత్, చిత్రాస్త ఇవ పావకః
విష్ట్య నయనే క్రూరే, ముష్టి ముద్యమ్య దక్కిణమ్. 74
- మైథిలీం హంతు మారబ్బిః, ప్రీభి ర్భాషాకృతం తద
ప్రీణం మధ్య త్వముత్వత్య, తస్య భార్య దురాత్మనః. 75
- వరా మన్మేదరీ నామ, తయా చ ప్రతిషేధితః
ఉక్తశ్చ మధురాం వాటిం, తయా స మదనార్దితః. 76
- సీతయా తవ కిం కార్యం, మహాప్రసమవిక్రమ
దేవగంధర్వకన్యాభిః, యక్షకన్యాభి రేవ చ. 77
- సార్థం ప్రభో రమస్యేహ, సీతయా కిం కరిష్యసి
తత స్తాభి స్నమేతాభిః, నారీభి స్న మహాబలః. 78
- ప్రసాద్య సహస నితే, భవనం స్యం నిశాచరః
యాతే తస్మిన్ దశగ్రీవే, రాక్షస్య వికృతానవాః. 79

- సీతాం నిర్భర్యయమానుః, వాక్యేः క్రూరై స్నుదారుణైः
తృణవ ద్వాపితం తాసాం, గణయమాన జానకీ. 80
- గర్జితం చ తదా తాసాం, సీతాం ప్రాప్య నిరధకం
మఘాగర్జితనిశ్చేష్టాః, రాక్షస్యేః పిశితాశనాః. 81
- రావణాయ శశంసు స్తుః, సీతాఉధ్యవసితం మహాత్
తత స్తా స్నపితా స్నర్వ్యాః, నిహతాః నిరుద్యమాః. 82
- పరిక్షిష్య సమన్వా త్రాం, నిద్రావశ ముపాగతాః
తాను చైవ ప్రసుప్తాసు, సీతా భర్తపాతే రతా. 83
- విలప్య కరుణం దీనా, ప్రతుశోచ సుదుఃఖితా
తాసాం మధ్య త్వముత్థాయ, త్రిజటా వాక్య మల్లివీత. 84
- అత్మానం భాదత క్షిప్రం, న సీతా ఎనకిష్యతి
జనక స్వాత్మజా సాధ్య, స్నుచా దకరథస్య చ. 85
- స్వప్నే హ్యాద్య మయా దృష్టి, దారుణో రోమహర్షణః
రక్షసాం చ వినాశాయ, భర్తు రస్యా జయాయ చ. 86
- అల మస్మా తృపితాతుం, రాఘవ ద్రాక్షసీగణం
అభియాబామ మైదేహిం, ఏత ధీ మమ రోచతే. 87
- యస్యా హ్యావంవిధ స్నుప్నే, దుఃఖితాయాః ప్రదృశ్యతే
సా దుఃఖై ర్యవిధై రుక్తా, సుఖ మాప్నే త్వసుత్తమమ్. 88
- ప్రణిపాతప్రసన్నా హి, మైథిలీ జనకాత్మజా
తత స్నా ప్రీమతీ బాలా, భర్తు ర్యజయహర్షితా. 89

- అవేచ ద్వాది తత్త్వయం, భవేయం శరణం హి వః
తాం చాహం తాదృశిం దృష్ట్యై, సీతాయా దారుణం దశామ్. 90
- చింతయామాస విక్రాంతే, న చ మే నిర్వ్యతం మనః
సంభాషణర్థం చ మయా, జానక్యా శ్శ్రీనితో విధిః. 91
- ఇక్క్యాకూణం హి వంశ స్తు, తతో మమ పురస్కృతః
త్రుత్యా తు గదితాం వాచం, రాజర్షిగుణపూజితామ్. 92
- ప్రత్యుభాషత మాం దేవీ, బామైః పిహితలోచనా
కస్యం కేన కథం చేహ, ప్రాప్తి వానరపుంగవ. 93
- కాచ రామేణ తే ప్రీతిః, తన్వే శంసితు మర్దని
తస్యా స్తుద్వచనం త్రుత్యా, హ్యాహ మయ్యబ్రువం వచః 94
- దేవి రామస్య భర్తుః తే, సహాయో భీమవిక్రమః
సుగ్రీవే నామ విక్రాంతే వానరేష్టో మహాబలః. 95
- తస్య మాం విధి భృత్యం త్యం, హనుమస్త మిహోఽగతమ్
భల్రాహం ప్రేషిత స్తుభ్యం, రామేణాఽక్షిష్టకర్మణా. 96
- జదం చ పురుష వ్యాప్తుః, శ్రీమాన్ దాశరథి స్వ్యయం
అంగుళీయ మఖిజ్ఞానం, ఆదా త్రుభ్యం యజ్ఞైని. 97
- త దిచ్చామి త్యయాజ్ఞపుం, దేవి కిం కరవా ణ్యహం
రామలక్ష్మణయోః పార్వత్యం, నయామి త్యాం కిముత్తరమ్. 98
- ఎత్తమ్ముత్యా విదిత్యా చ, సీతా జనకనన్నిని
ఆహ 'రావణ ముత్స్ఫుద్య, రాఘవే మాం నయత్వాతి. 99

- ప్రణమ్య శిరసా దేవీం, అహ మార్గా మనిషితాం
రాఘవస్య మనోహరదం, అభిజ్ఞాన మయాచిపమ్. 100
- అథ మా మబ్రివి తీతా, గృహ్యతా మయ మతమః
మణి ర్యేన మహాబాహా, రామస్త్ర్యం బహుమన్యతే. 101
- జత్యక్ష్య తు వరారోహా, మణిప్రవర మద్మతం
ప్రాయచ్ఛ త్రప్రమాద్యగ్నా, వాచా మాం సందిదేశ హ. 102
- తత స్తుస్యై ప్రణమ్యహం, రాజపుత్రై సమాహితః
ప్రదక్షిణం పరిక్రమం, జహమ్యుధ్యతమానసః. 103
- ఉక్తోఽహం పున రేవేదం, నిశ్చిత్య మనసా తయా
హానుమ నృమ వృత్తాన్తం, వక్తు మర్మసి రాఘవే. 104
- యథా త్రుత్తైవ న చిరాత్, తా వుభో రామలక్ష్మిఁ
సుగ్రీవసహితో ఏరా, ఉపేయతాం తథా కురు. 105
- యద్యన్యథా భవే దేతత్, ద్వ్య మాసా జీవితం మమ
న మాం ద్రక్ష్యతి కాకుత్స్థా, మ్రియే సాంహ మనాధవత్ 106
- తమ్ముత్యా కరుణం వాక్యం, క్రోధో మా మభ్యవర్తత
ఉత్తరం చ మయా దృష్టం, కార్య శేష మనస్తరమ్. 107
- తతోఽవర్ధత మే కాయః తదా పర్యతసన్నిభః
యుద్ధకాంక్షి వనం తచ్చ, వినాశయితు మారఖే. 108
- తద్భగ్నం వనష్టాం తు, భ్రాష్టతప్తమృగద్విజం
ప్రతిబుద్ధా నిరీక్షనై, రాక్షస్య వికృతానవాః 109

- మాం చ దృష్ట్యై వనే తస్మిన్, సమాగమ్య తత ప్రతః
తా స్నమభ్యాం ఉగతాః క్షిప్రం, రావణా యాచచక్షిరే. 110
- రాజ న్యాన మిదం దుర్ధం, తవ భగ్నం దురాత్మనా
వానరేణ హ్యావిజ్ఞాయ, తవ వీర్యం మహాబల. 111
- దుర్మథే ప్రస్య రాజేష్ట్ర, తవ విప్రియకారిణః
వథ మాజ్ఞాపయ క్షిప్రం, యథాసా విలయం వ్రజేత్. 112
- తత్ముత్స్యా రాక్షసేప్రేణ, విస్మయై భృషదుర్భయాః
రాక్షసాః కింకరా నామ, రావణస్య మనోనుగాః. 113
- తేజా మళీతిసాహాస్పం, శాలముద్ధరపొణినాం
మయా తస్మి న్యానేద్దేశే, పరిఫుణ నిష్మాదితమ్. 114
- తేజాం తు హతశేజా యే, తే గత్యా లఘువిక్రమాః
నిహతం చ మహాత్మన్యం రావణా యాచచక్షిరే. 115
- తతో మే బుధి రుత్వన్నా, షైత్యప్రాసాద మాక్రమం
తత్తస్థా ప్రాక్షసా స్తుత్యా, శతం ప్రమేషన వై పునః. 116
- లలామభూతో లంకాయాః, సనై విధ్యంసితో మయా
తతః ప్రపస్తస్య సుతం, జంబుమాలిన మాదిశక్తి. 117
- రాక్షసై రుహంభి స్పృధం, షౌరరూపై ర్ఘయానకైః
తం మహాబలసంపన్నం, రాక్షసం రణకోవిదమ్. 118
- పరిఫు ఊతిఫూరేణ, సూదయామి సహసుగం
తత్ముత్స్యా రాక్షసేంద్రస్తు, మంత్రిపుత్రున్ మహాబలాన్. 119

- పదాతిబలసమ్మన్మాన్, ప్రేషయామాస రావణః
పరిఫేషైవ తాన సర్వాన, నయామి యమసాదనమ్. 120
- ముప్రిపుత్రా స్తుతాన్ త్రుత్యా, సమరే లఘువిక్రమాన్
పంచ సేనాగ్రగాన శురాన, ప్రేషయామాస రావణః. 121
- తా నహం సహస్రాన్యాన్ వై, సర్వ నేవాభ్యమాదయం
తతః పున ర్ధుశ్రీవః, పుత్ర మక్షం మహాబలమ్.. 122
- బహుభీ రాక్షసై స్థాధం, ప్రేషయామాస రావణః
తం తు మన్మోదరీపుత్రం, కుమారం రణపట్టితమ్. 123
- సహస్ర ఖం సముత్క్షేపం, పాదయో శృ గృహీతవాన్
చర్మాసినం శతగుణం, బ్రామయిత్యా వ్యపేషయమ్. 124
- త మక్ష మాగతం భగ్నం, విశమ్య స దశానసః
తత ఇష్టజితం నామ, ద్వీతీయం రావణ స్నుతమ్. 125
- వ్యాదిదేశ సుసంకుష్టో, బలినం యుధ్భదుర్వుదం
తచ్చాప్యహం బిలం సర్వం, తం చ రాక్షసపుంగవమ్. 126
- నష్టేజనం రజే కృత్యా, పరం హర్ష ముపాగమం
మహాతాపి మహాబుః, ప్రత్యుయేన మహాబలః. 127
- ప్రేషితో రావణైవ, సహ ఏరై ర్మదేత్తుపై:
సోఽవిషహ్యం హి మాం బుధ్యై, స్వం బిలం చావమర్దితమ్. 128
- బ్రాహ్మేన్ ఉప్రేణ స తు మాం, ప్రాణధ్వని చ్ఛాతివేగితః
రజ్ఞాభి శ్చాభిబధ్యుప్తి, తతో మాం తత్ర రాక్షసాః. 129

- రావణస్య సమీపం చ, గృహీత్యా మా ముపానయన్
దృష్ట్యై సంభాషిత శ్చాహం, రావణేన దురాత్మనా. 130
- పృష్ఠ శ్చ లంకాగమనం, రాక్షసానాం చ తం వథం
తత్పర్యం చ మయా తత్త, సీతార్థమితి జల్మితమ్. 131
- అస్యాహం దర్శనాకాంక్షి, ప్రాప్త ష్వద్ధవనం విభో
మారుత స్యారసః పుత్రై, వాసరో హనుమా నహమ్. 132
- రామదూతం చ మాం విధి, సుగ్రీవసచివం కపిం
సోఇహం దూత్యైన రామస్య, త్వత్పకాళ మిహగతః. 133
- సుగ్రీవ శ్చ మహాతేజః, స త్యాం కుశల మఖితీ
ధర్మర్థకామసహితం, హితం పథ్య మువాచ చ. 134
- వసతే బుశ్యమూకే మే, పర్యతే విపులద్రుమే
రాఘవే రణవిక్రాన్తై, మిత్రత్వం సముపాగతః. 135
- తెన మే కథితం రాజ్ఞ, భార్యా మే రక్షసా హృతా
తత్త సాహాయ్య మస్మాకం, కార్యం సర్వతునా త్వయా. 136
- మయా చ కథితం తస్మై, వాలిన శ్చ వథం ప్రతి
తత్త సాహాయ్య హతోః మే, సమయం కర్మ మర్మసి. 137
- వాలినా హృతరాజ్యైన, సుగ్రీవేణ మహాప్రభుః
చక్రేణ్ణి సాక్షికం సభ్యం, రాఘవ స్నిహాలక్షుణః. 138
- తెన వాలిన ముత్సుట్య, శరే తై కేన సంయుగే
వానరాణం మహారాజః, కృత స్ని ప్లవతాం ప్రభుః. 139

- తస్య సాహయ్య మస్యాభిః, కార్యం సర్వాత్మనా త్వేష
తేన ప్రస్తాపిత స్తుభ్యం, సమీప మిహ ధర్మతః. 140
- క్షిప్ర మానీయతాం సీతా, దీయతాం రాఘవాయ చ
యావ న్న హరయో వీరా, విధమన్ని బిలం తవ. 141
- వానరాణం ప్రభావే హి, న కేన విదితః పురా
దేవతానాం సకాశం చ, యే గచ్ఛమై నిమిత్రితాః. 142
- జతి వానరరాజ స్త్ర్యం, ఆహే త్వయిహితో మయా
మా మైక్షత తతః త్రుధ్యః, చక్షుషా ప్రదహ న్నిమ. 143
- తేన వధ్యేం హ మాజ్జప్తో, రక్షసా రౌద్రకర్మణ
మత్రుభావ మవిజ్ఞాయ, రావణేన దురాత్మనా. 144
- తతో విభీషణో నామ, తస్య బ్రాతా మహమతిః
తేన రాక్షసరాజోఽసా, యాచితో మమ కారణత్. 145
- నైవం రాక్షసార్వాల, త్వయితా మేష నిశ్చయః
రాజుప్రవ్యపేతో హి, మార్గ స్పంసేవ్యతే త్వయా. 146
- దూతవధ్య న దృష్టా హి, రాజుప్రైషు రాక్షస
దూతేన వేదితవ్యం చ, యథార్థం హితవాదినా. 147
- సుమహ త్వపరాధేం హి, దూతస్యాతులవిక్రమ
విరూపకరణం దృష్టం, న వధేంస్త్రీతి రాప్రతః. 148
- విభీషణే నైవముక్తే, రావణ స్పందిదేశ తాన్
రాక్షసా నేత దేవాస్య, లాంగూలం దహ్యతామితి. 149

- తత స్తున్యవచ త్రుత్యా, మమ పుచ్చం సమస్తతః
వేష్టితం శణవలైశ్చ, జీర్ణిః కార్యాసజైః పత్రిః. 150
- రాక్షసా స్మిద్ధసన్నాహః, తత స్తై చఛ్యవిక్రమాః
తదా దహ్యాష్ట మే పుచ్చం, నిఘ్నాష్టః కాష్టముష్టిభిః. 151
- బధ్యన్య బిపుభిః పాతైః, యిత్రితస్య చ రాక్షసైః
తతస్తై రాక్షసా భూరాః, బధ్యం మామగ్ని సంపుతమ్. 152
- అఖోషయ ప్రాజమార్గీ, నగరద్యార మాగతాః
తతోఽహం సుమహా ద్రుపం, సంక్షిప్య పునరాత్మనః. 153
- విమోచయిత్యా తం బంధం, ప్రకృతిష్ఠః స్థితః పునః
అయసం పరిఫుం గృహ్యా, తాని రక్తాం స్యసూదయమ్. 154
- తత స్తున్నగరద్యారం, వేగే నాష్టతవా నహం
పుచ్చేన చ ప్రదీప్తేన, తాం పురీం సాట్లగొపురామ్. 155
- దహమ్యహ మసంభ్రాంతే, యుగంతాగ్ని రివ ప్రజాః
వినష్టే జానకి వ్యక్తం, న హ్యదగ్ధః ప్రదృష్యతే. 156
- లంకాయాం కళ్గిదుఢేశః, సర్యా భస్మికృతా పురీ
దహతా చ మయా లంకా, దగ్గా సీతా న సంశయః. 157
- రామస్య హి మహత్యార్యం, మయేదం వితథీకృతం
జతి శోకసమావిష్టం, చింతా మహా ముపాగతః. 158
- అధాహం వాచ మత్తోపం, ఓరణానాం తుభ్రాక్రాం
జానకి న చ దగ్గేతి, విన్నయోదంతభాషిణామ్. 159

తతో మే బుధ్మి రుతున్నా, త్రుత్యా తా మద్యుతాం గిరం

అదగ్గా జానకిత్యేవం, నిమిత్తై శ్వేపలక్షీతా.

160

దీప్యమానే తు లాంగూలే, న మాం దహతి పావకః

హృదయం చ ప్రహృష్టం మే, వాతా స్నురభిగంధినః.

161

తై ర్నిమిత్తైక్ష దృష్టైర్ణిః, కారణై శ్వ మహాగుణైః

బుషినాక్యైక్ష సిద్ధార్థిః, అభవం హృష్టమాననః.

162

పున ర్ఘష్యో చ వైదేహిం, విస్మయై శ్వ తయా పునః

తతః పర్వత మాసాద్య, త త్రారిష్ట మహం పునః.

163

ప్రతిష్ఠవన మారేభే, యుషుద్ధర్మనకాంక్షయా

తతః పవనచవ్రార్జు, సిద్ధగస్థర్య సేవితమ్.

164

పన్నాన మహా మాక్రమ్య, భవతో దృష్టవా నిహ

రాఘవస్య ప్రభావేన, భవతాం షైవ తేజసా.

165

సుగ్రీవస్య చ కార్యార్థం, మయా సర్వ మనుషీతం

ఏత త్వర్యం మయా తత్, యథావ దుపపాదితమ్.

అత్ యన్న కృతం శేషం, త త్వర్యం క్రియతా ఏతి.

166

ఇత్యార్థై శ్రీమద్రామాయణే, అదికాచ్యే, వాల్మీకియే,

చతుర్వీంశత్ సహార్ణికాయాం, సంపాదాయాం,

శ్రీమత్సుందరకాండే అష్టపంచాశస్సర్గః.

ఏకోనష్టప్తితమస్సర్గః (59)

ఏత దాభ్యాయ తత్పర్యం, పానుమా న్యారుతాత్మజః
భూయ స్వముచచ్ఛామ, వచనం వక్తుముత్తరమ్.

1

సఫలో రాఘవేద్యేగః, సుగ్రీవస్య చ సంశ్రమః
శీల మాసాద్య సీతాయః, మమ చ ప్రవణం మనః.

2

తపసా ధారయే ల్లోకాన్, త్రుధై వా నిర్మహేషాదపి
సర్వధాంతిప్రవృద్ధోఽసా, రావణో రాక్షసాధిపః.

3

తస్య తాం స్మృతతో గాత్రం, తపసా న వినాశితం
న తదగ్ని శిఖా కుర్యాత్, సంస్కృత్యై పాణినా సతీ.

4

జనక స్వాత్మజా కుర్యాత్, యత్క్రేథకలుషీకృతా
జామ్యువత్ప్రముఖాన్ సర్వాన్, అనుజ్ఞాప్య మహాపరీన్.

5

అస్మిన్నేవం గతే కార్యే, భవతాం చ నివేదితే
న్యాయ్యం స్ని సహ నైదేహ్య, ద్రష్టం తో పార్థివాత్మజో.

6

అహ మేకోపి పర్యాప్తః, సరాక్షనగణాం పురీం
తాం లంకాం తరసా హంతుం, రావణం చ మహాబలమ్.

7

కిం పున సృపితో పీరైః, బలవద్మిః కృతాత్మభిః
కృతాప్తైః ష్ఠవగై శ్చూరైః, భవద్మి ర్యజయైషిభిః.

8

అహం తు రావణం యుధై, సైన్యం సపురస్సరం
సహపుత్రం వధిష్యామి, సహదరయుతం యుధి.

9

- ప్రాప్తి మైందుం చ రౌద్రం చ, వాయవ్యం వారుణం తథ
యది శక్తిశైలిప్రాతి, దుర్నిర్మాణి పంయుగే. 10
- తా న్యహం విధమిష్యమి, హనిష్యమి చ రాక్షసాన
భవతా మధ్యనుభూతి, విక్రమా మే రుణద్ధి తమ్. 11
- మయోత్కులా విస్మయాపి, కైలవృష్టి ర్మిరంతరా
దేవాసపి రజే హవ్యాత, కిం పునస్త్రా న్యోచరాన 12
- సాగరోఽప్యతియా ద్వేలాం, మందరః ప్రచలేదపి
న జాంబవంతం సమరే, కంపయే దరివాహాని. 13
- పర్వరాక్షపవంఫూవాం, రాక్షసా యే చ పూర్వ్యకా:
అల మేకే వివాయ, ఏరో వాలిసుతః కపిః. 14
- పనప స్యోరువేగేన, నీలస్య చ మహాత్మనః
మందరోఽప్యవకీర్యేత, కిం పున ర్యథి రాక్షసాః. 15
- పదేవాసురయైము, గంధర్వోరగవక్షిము
మైందస్య ప్రతియోధ్మరం, కంపత ద్వివిదస్య వా. 16
- అశ్విషుత్ర మహాలగా, ఏతా ఘనవగసత్తుమా
ఏరయోః ప్రతియోధ్మరం, న వ్యామి రణాశరే. 17
- పితామహవరైశ్వర్కాత, వరమం దర్ప మాస్థత్తు
అమృతప్రాశనా వేకే, పర్వతావరపత్తుమా. 18
- అశ్వినే ర్మానవార్థం పి, పర్వతోకపితామహః
పర్వతపథ్యర్థ మతులం, బ్రాహ్మణో ధృత్తవా స్మరా. 19

వర్తేకేన మత్తే చ, ప్రమధ్య మహాతిం చమూం
సురాణ మమృతం వీరా, పీతవంతో ఘవంగమో.

20

ఏతా వేవ హి సంక్రుద్ధై, సవాజిరథకుంజరాం,
లంకాం నాశయితుం శక్తి, సర్వే తిష్ఠంతు వానరాః.

21

మయ్యైవ నిహతా లంకా, దగ్గా భస్మీకృతా పునః
రాజమార్దేషు సర్వత, నామ విత్రావితం మయూ.

22

జయ త్యతిబలో రామో, లక్ష్మణశ్రు మహోబలః
రాజు జయతి సుగ్రీవే, రాఘువే ఊభిపాలితః.

23

అహం కేసలరాజస్య, దాసః పవనసంభవః
హనుమా నితి సర్వత, నామ విత్రావితం మయూ.

24

అశోకవనికా మధ్యే, రావణస్య దురాత్మనః
అధస్తా చిగ్యంశుపావృక్షే, సాధ్యే కరుణ మాస్థితా.

25

రాక్షసీభిః పరివృతా, శోకసంతూపకర్మితా
మేఘలేభాపరివృతా, చంద్రలేభేవ నిప్రుభా.

26

అచింతయంతీ వైదేహి, రావణం బలదర్శితం
పతివ్రతా చ సుక్షేటీ, అవస్థబ్ధా చ జానకీ.

27

అనురక్తహి వైదేహి, రామం సర్వాత్మనా తుభా
అనస్యచిత్రా రామే చ, పొలోమీవ పురందరే.

28

తదేకవాసన్సంపీతా, రజోధ్వస్తా తత్తై వ చ
శోకసంతూపదినాంగి, సీతా భర్మహితే రతా.

29

- సా మయా రాక్షసిమధ్య, తర్వయానా ముహంర్యహః:
రాక్షసిభి ర్యారూపాభిః, దృష్టి హి ప్రమదావనే. 30
- ఏకవేణిధరా దీనా, భర్త్వచింతాపరాయణ
అథశ్చయ్యా వివర్ణాంగి, పద్మసీవ హిమాగమే. 31
- రావణ ద్వినివృత్తార్థ, మర్తవ్యకృతనిశ్చయా
కథంచి స్నేగశాఖాక్షి, విక్షాస ముహపాదితా. 32
- తత స్వంబాహితా పైవ, సర్వ మర్థం చ దర్శితా
రామసుగ్రీవసభ్యం చ, క్రుణ్య ప్రీతి ముపాగతా. 33
- నియత స్వముదాచారే, భక్తి ర్ఘర్తరి చేత్తమా
యన్న హంతి దశగ్రీవం, స మహాత్మా కృతాగసమ్. 34
- నిమిత్తమాత్రం రామస్తు, వథే తస్య భవిష్యతి
సా ప్రకృత్యైవ తన్యంగి, తద్వియోగాచ్చ కర్మితా. 35
- ప్రతిపత్తార్థిలస్య, విద్యేవ తనుతాం గతా
ఏవ మాస్త్రే మహాభాగా, సితా శోకపరాయణ
యద్రత ప్రతికర్తవ్యం, తత్పర్య ముహపద్యతామ్. 36

ఇస్యార్థై శ్రీమద్రామాయణ, అదికాహ్వే, వార్షికీయే,
చతుర్యంశత సహార్ణికాయాం, సంహితాయాం,
శ్రీమత్పుందరకాండే ఏకోనపణితమస్సర్థః.

ప్రపంచము స్వర్గః (60)

తస్య తద్వచనం త్రుత్వా, వాలిసూను రభాషత,

ఆయుక్తం తు వినా దేపీం, దృష్టవద్మిక్ వానరాః.

1

సమీపం గంతు మస్కాబీ, రాఘవస్య మహాత్మనః

దృష్టి దేవి న చూతునీతా, ఇతి తత్త్వ నివేదనమ్.

2

ಅಯುಕ್ತಮಿವ ಪಕ್ಷ್ಯಮಿ, ಭವದ್ವಿಃ ಖ್ಯಾತವಿಕ್ರಮಃ

నహి నః ప్లవనే కశ్చిత్, నాస్తి కశ్చి తురాకమే.

3

తుల్య స్వామరదైత్యేమ, లోకేమ హరిసత్తమా:

తెచ్చేవం హతపీరేము, రాక్కసేము హనూమతా.

4

కిమన్య దత్త కర్తవ్యం, గృహాత్మా యామ జానకీమ.

తమేవం కృతసంకల్పం, జాంబవా న్యరిసత్తమః..

5

ఉన్నాచ పరమప్రతితో, వాక్యమర్యాద దర్శనితే

న తావదేశా మతి రక్తమానో

యథా భవ నృక్షతి రాజపుత్

యథా తు రామస్య మతి ర్మవిష్ణు

తథా భవా నృశ్యతు కార్యసిద్ధిమే.

6

ಇತ್ಯರ್ಥ ಶ್ರೀಮದ್ವಾಮಾರ್ಯದೆ, ಅದಿಕಾರ್ಯ, ವಾಶ್ರಿಕಿಯ,

చతుర్మింశత సహాదికాయాం, సంపీతాయాం,

శ్రీమత్వందరకాండే వషితమ సృధః.

ఏక షష్ఠితమస్వర్గః (61)

- తతో జాంబవతో వాక్యం, అగ్నప్షాంత వనెకనః
అంగదప్రముఖా ఏరాః, హనుమాంశ్చ మహాకపిః. 1
- శ్రీతిమంత ప్రత స్వరేణ్య, వాయుపుత్రపురస్వరాః
మహాంద్రాద్రిం పరిత్యజ్యై, పుష్టవుః ఘనవగర్జుభాః. 2
- మేరుమందర సంకాశాః, మత్తు ఇవ మహాగజాః
భాద్రయంత ఇవాకాశం, మహాకాయూ మహాబలాః. 3
- సభాజ్యమానం భూత్రైః, తమాత్మవంతం మహాబలం
హనుమంతం మహావేగం, వహంత ఇవ దృష్టిభిః. 4
- రాఘవే చార్ధనిర్వ్యతిం, కర్తుం చ పరమం యుషః
సమాధాయ సమృద్ధార్థాః, కర్తునిధిభి రున్నతాః. 5
- ప్రియార్యానేన్నుభాః సర్వే, సర్వే యుధ్భాధినందినః
సర్వే రామప్రతికారే, నిశ్చితార్థా మనస్యినః. 6
- ఘనమావాః ఖ మాప్తత్యై, తత్స్త్రై కానవెకనః
నందనేషమ మాసేదుః, వనం ద్రుమలతాయుతమ. 7
- యత్త న్యధువనం నామ, సుగ్రీవ స్వాధిరక్షితం
అధృచ్యం సర్వభూతానాం, సర్వభూతమనేహరమ. 8
- య ద్రక్షతి మహావీర్యః, సదా దధిముఖః కపిః
మాతులః కపిముఖ్యస్య, సుగ్రీవస్య మహార్తునః. 9

- తే తద్వన ముపాగమ్య, బభూవు: పరమాత్మటః:
వానరా వానరేంద్రస్య, మనఃకాంతతమం మహాత. 10
- తతస్తై వానరా హృష్ణః, దృష్ట్యై మధువనం మహాత
కుమార మభ్యయాచంత, మధూని మధుపింగాః. 11
- తతః కుమార స్తోన వృథాన, జాంబవత్రుముఖాన కపిన
అనుమాన్య దదౌ తేజాం, నిషద్ధం మధుభక్షజే. 12
- తత శ్చానుమతా స్పర్శ్యే, సంత్రహృష్ణ వనాకసః:
ముదితాః ప్రేరితశాపి, ప్రసృత్యంతేషాభవం స్తుతః. 13
- గాయంతి కేచిత ప్రణమంతి కేచిత
నృత్యంతి కేచిత ప్రహనంతి కేచిత
పతంతి కేచిత విచరంతి కేచిత
ఘనంతి కేచిత ప్రమంతి కేచిత. 14
- పరస్పరం కేచి దుపాత్రయంతే
పరస్పరం కేచి దుపాత్రమంతే
పరస్పరం కేచి దుపాల్యివంతే
పరస్పరం కేచి దుపారమంతే. 15
- ద్రుమా ద్రుమం కేచి దఖిద్రవంతే
క్షితా నగాగ్రా న్యుపతంతి కేచిత
మహితలా త్యేచి దుదీర్ఘవేగాః
మహాద్రుమాగ్రా ణ్యేభిసంపతంతి. 16

గాయంత మన్యః ప్రహస న్నుషైతి
హసంత మన్యః ప్రరుద న్నుషైతి
రుదంత మన్యః ప్రణుద న్నుషైతి
నుదంత మన్యః ప్రణద న్నుషైతి.

17

సమాకులం త త్వాపిషైన్య మాసీత
మధుప్రపానేత్వాట సత్యై చేష్టం
న చాత్ర కళ్పి న్ను బభూవ మత్తై
న చాత్ర కళ్పి న్ను బభూవ తృప్తః.

18

తతో వనం తత్తురిథక్ష్యమాణం
ద్రుమాంశ్చ విధ్యంసితపత్రపుష్టాన్
సమీక్ష్య కోపా ద్రుధివత్కనామా
నివారయామాస కపిః కపిం స్తావ.

19

సత్తైః ప్రవృద్ధైః పరిథర్థ్యమానే
వనస్య గోప్తా హరిపీరవృథ్థః
చకార భూయో మతి ముగ్రతేజాః
వనస్య రక్షాం ప్రతి వానరేభ్యః.

20

ఉవాచ కాంశ్చి త్రయాజైని ధృష్టం
అసక్త మన్యాం శ్చ తలై ధృఘూన
సమేత్య కైళ్పి త్వలహం చకార
తత్తైవ సామ్యాపజగామ కాంశ్చిత.

21

సత్కర్మదా త్వంపరివార్య వక్త్యే:
 బలాచు తెన ప్రతివార్య మాటై:
 ప్రథర్మిత ప్ర్యక్తభయై స్నమేత్య
 ప్రకృష్టే చాప్యనవేత్య దోషమ.

22

సత్కై స్తుదంతే దశనై ర్ధశంతః
 తలైశు పాశైశు సమాపయంతః
 మదా త్రపిం తం కపయ స్నమగ్రా:
 మహావనం నిర్విషయం చ చత్రుః.

23

జత్యార్ద్మ శ్రీమద్రామాయణ, అదికాచ్యే, వార్యుకీయే,
 చతుర్యంశత్, సహస్రికాయం, సంహితాయం,
 శ్రీమత్సుందరకాండే ఏకషష్ఠితముస్వర్ణః.

ద్వాషప్రీతమ స్వర్గః (62)

తానువాచ హరితైష్టో, హనుమా న్యానరర్షభః

ಅವ್ಯಾಗ್ರಮನಸ್ತ ಯೂಯಂ, ಮಧು ಸೇವತ ವಾನರಾಃ.

1

ಅಪ್ಪ ಮಾವಾರಯಿಷ್ಟೇಮಿ, ಯುಷ್ಟ್ಯಾಕಂ ಪರಿಪಂಥಿನಃ

త్రిల్వు పానుమతో వాక్యం, హరీణం ప్రవరోంగదః..

2

ప్రత్యుహాచ ప్రసన్నాత్మ, పిబంతు హరయో మధు

ఆవశ్యం కృతకార్యాన్ని, వాక్యం పానుమతి మయా.

3

ఆకార్యమపి కర్తవ్యం, కిమంగ పునర్దృష్టమ

ఆంగదస్య ముఖా త్రచ్ఛుత్వా, వచనం వానరర్థభాః..

4

సాధు సాధ్యతి సంపృష్టా, వానరా: ప్రత్యశ్వాజయన

పూజయిత్వాంగదం సర్వే, వానరా వానరర్థభమ్.

5

జగ్న్య ర్మధువనం యత, నదివేగ ఇవ త్రుతము

టె ప్రవిష్టా మధువనం, పాలాన అక్రమ్య వీర్యతః.

6

ఆతిసర్వాచ పటవే, దృష్ట్యు త్రుత్వా చ మైథిలీం

పు స్వర్యే మధు తద, రసవత్పుల మాదమః..

7

ఉత్సవాల ప్రారంభమే విశ్వాస కు విషయమే

తాదుయంతి స్నే శతకః, సక్తాన్స్నాధువనే తదా.

8

మధుని ద్రోణమాత్రాటి, బాహుభిః పరిగ్యహ్యతే

పిబంతి సహా స్వర్యే, నిష్టుంతి స్వ తథా పరే.

9

- కేచి శ్రీత్వాం పవిధ్వంతి, మథూని మథుపింగాః
మథూచ్చిష్టేన కేచి చ్చ. జమ్యు రన్యోన్యు ముత్కుటాః. 10
- అపరే వృక్షమూలే తు, శాఖాం గృహ్యా వ్యవస్థితాః
అత్యర్థం చ మదగ్గానాః, పర్మా న్యాప్తిర్య కేరతే. 11
- ఉన్నతభూతాః ఫ్లవగాః, మథుమత్తుశ్చ హృషివత్
క్షిపంతి చ తదాన్యోన్యం, ఫ్లలంతి చ తథాంపరే. 12
- కేచిత్ క్షేత్రాం ప్రకుర్యంతి, కేచి త్యాజంతి హృషివత్
హరయో మథునా మత్తాః, కేచి త్యుప్తా మహితలే. 13
- కృత్యా కేచిత్ హనం త్యాన్యే, కేచిత్ కుర్యంతి చెతరత్
కృత్యా కేచిత్ వదం త్యాన్యే, కేచిత్ బుధ్వంతి చెతరత్. 14
- యొంప్యత్ మథుపాలా స్పృష్టాః, ప్రేష్ట్య దధిముఖస్య తు
తెఱి తై ర్యానరై ర్యుమైః, ప్రతిషిధ్య దిశో గతాః. 15
- జానుభిస్తు ప్రకృష్టా శ్చ, దేవమార్గం ప్రదర్శితాః
అబ్సివన పరమోద్యాగ్నాః, గత్యా దధిముఖం వచః. 16
- హనూమతా దత్తవర్తిః, హతం మథువనం బలాత్
వయం చ జానుభిః కృష్టాః, దేవమార్గం చ దర్శితాః. 17
- తతో దధిముఖః క్రుధ్యో, వనవ ష్టుత వానర:
హతం మథువనం త్రుత్యా, సాంత్యోయమాస తాన హరీన. 18
- ఇహగచ్ఛత గచ్ఛమో, వానరాన బిలదర్శితాన
బలేన వారయిష్యమో, మథు భక్తయతో వయమ. 19

- త్రుత్య దధిముఖ స్వేచ్ఛం, వచనం వానరర్థభాః
పున రీయో మధువనం, తే నైవ సహసా యయుః. 20
- మధ్యే చైషాం దధిముఖః, ప్రగృహ్యా తరసా తరుం
సమభ్యధావ ద్వేగేన, తే చ సర్వే ష్టవంగమాః. 21
- తే శిలాః పాదపాం శ్వాపి, పర్యతాంశ్వాపి వానరాః
గృహీత్యాం భ్యగమన క్రుఢాః, యత్త తే కపికుంజరాః. 22
- తే స్వామివచనం ఏరాః, హృదయే ష్యవసజ్య తత్
త్వ్యరయా హ్యభ్యధావంత, సాలతాలశిలాయుధాః. 23
- వృక్షస్థాం శ్చ తలస్థాం శ్చ, వానరాన బలదర్శితాన
అభ్యక్రమం ప్రత్తే ఏరాః, పాలా ప్రత్త సహప్రకః. 24
- అథ దృష్ట్యౌ దధిముఖం, క్రుఢం వానరపుంగవాః
అభ్యధావంత వేగేన, హనుమత్రముఖా ప్రదా. 25
- తం సవృక్షం మహాపం, ఆపతంతం మహాబలం
ఆర్యకం ప్రాహర త్తత్త, బాహరాభ్యాం కుపితేంగదః. 26
- మదాంథక్ష న వేదైనం, ఆర్యకేం యం మమేతి సః
అతైనం నిష్పితేషాఖ, వేగవ ద్వ్యసుధాతలే. 27
- స భగ్యబాహరుభుజో, విహ్వాల శ్చాణితేక్కితః
ముమోహ సహసా ఏరో, ముహర్ద్రం కపికుంజరాః. 28
- స నమాశ్వస్య సహసా, సంక్రుద్ధో రాజమాతులః
వానరా న్యారయామాస, దండేన మధుమోహితాన. 29

- న కథంచి ద్విముక్త సైః, వానరై ర్యానరర్జుభః
ఉవా శైకాంత మాత్రిత్య, శృత్యాన్ స్వాన్ సముపాగతాన్. 30
- ఏతే తిష్ఠంతు గచ్ఛమో, భర్తానే యత్ర వానరః
సుగ్రీవే విషులగ్రీవః, సహ రామేణ తిష్ఠతి. 31
- సర్వం షైవాంగదే దేషం, శ్రౌవయిష్యామి పార్థివే
అమర్తీ వచనం త్రత్యా, ఘాతయిష్యతి వానరాన. 32
- జష్ఠం మధువనం హ్యాతత్, సుగ్రీవస్య మహాత్మనః
పితృషైతామహం దివ్యం, దైన్యరపి దురాసదమ్. 33
- న వానరా నిమాన్ సర్వాన్, మధులుభ్యాన్ గతాయుషః
ఘాతయిష్యతి దండేన, సుగ్రీవ స్పృసుహృజ్ఞనాన్. 34
- వధ్యా హ్యాతే దురాత్మనే, నృపాభ్యాపరిభావినః
అమర్ధుప్రభవే రోషః, సఫలో నే భవిష్యతి. 35
- ఎవముక్క్య దధిముఖో, వనపాలా నృహబలః
జగామ సహ జీతుత్య, వనపాలై స్పృమన్యితః. 36
- నిమేషాంతరమాత్రేణ, సహి ప్రాప్తి వనాలయః
సహప్రాంతసుతో ధిమాన్, సుగ్రీవే యత్ర వానరః. 37
- రామం చ లక్ష్మణం షైవ, దృష్ట్య సుగ్రీవమేవ చ
సమ్ప్రదతిష్ఠాం జగతీం, ఆకాశ న్యుపపాత హ. 38
- నన్నిపత్య మహాపిర్యః, సర్వై శైః పరివారితః
హరి ర్ధధిముఖః పాలైః, పాలానాం పరమేశ్వరః. 39

న దీనవదనే భూత్యా, కృత్యా శిరసి చాంజలిం
సుగ్రీవస్య శుభో మూర్ఖ్యా, చర్థణో ప్రత్యపీడయత.

40

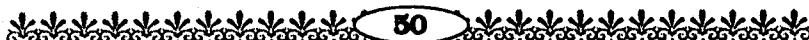
జల్యార్దే శ్రీమద్రామాయణే, అదికావ్యే, వాల్మీకియే,
చతుర్యంశతే సహస్రికాయాం, సంపితాయాం,
శ్రీమత్సుందరకాండ ద్విష్టితమ స్వర్ణః.

త్రిష్టవ్యతమ స్వర్ణః (63)

తతో మూర్ఖ్య నిపతితం, వానరం వానరర్థభః
దృష్ట్యై వేద్యిగ్ను హృదయో, వాక్యమేత దువాచ హ.

1

ప్రతిరోజు రామాయణ పారాయణ పూర్తి అయిన
తరువాత చదువవలసిన శ్లోకములు

ఏవ మేతత్త పురావృత్తమ్, అభ్యాసం భద్రమస్త వః,

ప్రవ్యాహరత విష్టిం, బలం నిష్ఠః ప్రవర్ధతామ్.

1

లాభస్త్రషాం జయస్త్రషాం, కుతస్త్రషాం పరాభవః,

యేషా మిందీవరశ్యామో, హృదయే సుప్రతిష్ఠితః.

2

కాలే వర్ధతు పర్వత్యః, వృథివీ సస్యశాలిని,

దేశోఽయం క్షోభరహితే, బ్రాహ్మణా స్పుంతు నిర్వయా.

3

కావేరి వర్ధతాం కాలే, కాలే వర్ధతు వాసవః,

శ్రీరంగనాథో జయతు, శ్రీరంగశ్రీశ్జు వర్ధతామ్.

4

స్వస్తి ప్రజాభ్యః పరిపాలయన్నాం, న్యాయేన మార్యేణ మహీం మహీశాః,

గోట్టాప్యాట్టోభ్యః శఖమస్తు నిత్యం, లోకా స్ఫుమస్తాస్ఫుభినే భవంతు.

5

మంగళం కోసలేంద్రాయ, మహానీయ గుణాఖ్యయే,

చక్రవర్తి తనూజాయ, సార్యభోమాయ మంగళమ్.

6

వేద వేదంతవేద్యాయ, మేఘశ్యామల మూర్తయే,

శుంసం మాహనరూపాయ, శుఙ్య శ్లోకాయ మంగళమ్.

7

విక్ష్యామిత్రాంతరంగాయ, మిథిలానగరిపతేః,

భాగ్యానాం పరిపాకాయ, భవ్యరూపాయ మంగళమ్.

8

పితృభక్తాయ సతతం, భ్రాతృభిః సహానీతయా,

సందితాభిల లోకాయ, రామభద్రాయ మంగళమ్.

9

- త్వైక్ సాకేతవాసాయ, చిత్రకూటవిహరిణే,
 సేవ్యాయ సర్వయినాం, ధీరోదాత్రాయ మంగళమ్. 10
- సామిత్రిణ చ జానక్య, చాపబాణసిధారిణే,
 సంసేవ్యాయ సదా భక్త్య, స్వామినే మమ మంగళమ్. 11
- దండకారణ్య వాసాయ, ఖండితామరశత్రవే,
 గృధ్రరాజాయ భక్త్య, ముక్తిదాయూషస్తు మంగళమ్. 12
- సాదరం శబరీదత్త, ఘలమూలాభిలాషిణే,
 సాలభ్య పరిపూర్ణాయ, సత్యైంద్రిక్తాయ మంగళమ్. 13
- హనుమత్సమవేత్తాయ, హరీశభీష్ణదాయినే,
 వాలి ప్రమథనాయాస్తు, మహాధీరాయ మంగళమ్. 14
- శ్రీమతే రఘువీరాయ, సేతూల్లంఘిత సింధవే,
 జిత రాక్షసరాజాయ, రణధీరాయ మంగళమ్. 15
- ఆసాద్య నగరీం దివ్యమ్, అభిషిక్తాయ సీతయా,
 రాజాధీరాజరాజాయ, రామభద్రాయ మంగళమ్. 16
- మంగళ శాసనపరైః, మదచార్య పురోగమైః,
 సర్వైత్ పూర్వైరాచార్యైః, సత్పుతాయాస్తు మంగళమ్. 17
- యదక్షర పదభ్రష్టం, మాత్రా హినంతు యద్భవేత్,
 తత్పర్యం క్షమ్యతాం దేవ, నారాయణ నమోస్తుతే. 18
- కాయేన వాచ మనసౌంద్రియీర్య, బుధ్యైషత్పునా వా ప్రకృతే: స్వభావం,
 కరోమి యద్యత్పకలం పర్మైష్టు, నారాయణాయేతి సమర్పయామి. 19
- శ్రీమన్నారాయణాయేతి సమర్పయామి.**